

Geleneksel Tokat Baskı Motiflerinin Çağdaş Logo Tasarımında Kültürel Temsili

Cultural Representation of Traditional Tokat Print Motifs in Contemporary Logo Design

ÖZET

Bu çalışma, geleneksel Tokat yazma motiflerinin çağdaş logo tasarımındaki dönüşümünü kültürel, semgesel ve görsel temsil bağlamında incelemektedir. Tokat yazmaları, bölgenin doğa, üretim kültürü, tarihsel süreklilik ve kadın emeği gibi değerlerini yansıtan zengin bir motif repertuarına sahiptir. Günümüzde bu motiflerin kurumsal ve tematik logo tasarımlarında yeniden kullanılması, yerel kültürel mirasın modern görsel iletişim ortamlarında yeniden üretilmesini sağlamaktadır. Araştırma, bu dönüşümün hangi biçimsel ve anlamsal stratejilerle gerçekleştirildiğini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Çalışma, nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde, amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilen beş logo (Gastro Tokat, Tokat Valiliği, Tokat El Sanatları, Tokat Arastalı Bedesten Müzesi ve Tokat Komana) üzerinden yürütülmüştür. Veriler, doküman ve görsel materyal incelemesi yoluyla toplanmış; göstergebilimsel analiz ve grafik tasarım ilkeleri doğrultusunda çözümlenmiştir. Logolarda kullanılan motifler, biçimsel dönüşümleri, semgesel anlamları ve kurumsal bağlamdaki işlevleri açısından değerlendirilmiş; bulgular karşılaştırmalı ve tematik analiz yoluyla yorumlanmıştır. Elde edilen bulgular, Tokat yazma motiflerinin çağdaş logo tasarımında doğrudan kopyalanmak yerine stilizasyon, soyutlama ve kompozisyonel yeniden düzenleme yoluyla modern grafik dile uyarlandığını göstermektedir. Motiflerin, kurumların kimlik anlatılarına göre farklı anlam eksenlerinde kullanıldığı; doğa, tarihsel süreklilik ve kültürel üretim temalarının öne çıktığı saptanmıştır. Özellikle Tokat Komana logosu, kadın emeği, doğa ve arkeolojik miras arasında kurduğu sembolik bağ ile kültürel belleğin çağdaş bir görsel anlatıya dönüştürüldüğünü ortaya koymaktadır. Sonuç olarak çalışma, Tokat yazma motiflerinin çağdaş logo tasarımında yalnızca estetik unsurlar değil, kültürel kimliği ve yerel belleği yeniden üreten görsel göstergeler olarak işlev gördüğünü ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tokat Yazmacılığı, Logo Tasarımı, Kültürel Miras, Görsel Kimlik, Motif, Göstergebilim.

ABSTRACT

This study examines the transformation of traditional Tokat textile print (yazma) motifs in contemporary logo design from the perspectives of cultural representation, symbolism, and visual communication. Tokat yazma motifs constitute a rich visual repertoire reflecting nature, agricultural culture, historical continuity, and women's labor. The contemporary use of these motifs in institutional and thematic logos enables the reinterpretation of local cultural heritage within modern visual communication systems. The study aims to reveal the formal and semantic strategies through which this transformation takes place. Using a qualitative research approach, five logos (Gastro Tokat, Tokat Governorship, Tokat Handicrafts, Tokat Arastalı Bedesten Museum, and Tokat Komana) were selected through purposive sampling. Data were collected through document and visual material analysis and examined in accordance with semiotic analysis and graphic design principles. The motifs were evaluated in terms of their formal transformation, symbolic meanings, and institutional functions, and the findings were interpreted through comparative and thematic analysis. The results indicate that traditional Tokat motifs are not directly copied but adapted to contemporary graphic language through stylization, abstraction, and compositional reorganization. The motifs are used across different institutions to construct distinct identity narratives, emphasizing themes such as nature, historical continuity, and cultural production. The Tokat Komana logo, in particular, establishes a symbolic link between women's labor, nature, and archaeological heritage, demonstrating how cultural memory is transformed into a contemporary visual narrative. In conclusion, the study shows that Tokat yazma motifs function not merely as decorative elements in contemporary logos but as visual signs that actively reconstruct local identity and cultural memory.

Keywords: Tokat Embroidery, Logo Design, Cultural Heritage, Visual Identity, Motif, Semiotics.

Özlem Kum ¹
Sebiha Eraslan ²

How to Cite This Article

Kum, Ö & Eraslan, S. (2026). Geleneksel tokat baskı motiflerinin çağdaş logo tasarımında kültürel temsili. *International Social Sciences Studies Journal*, (e-ISSN:2587-1587) 12(2), 300-315. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18818979>

Arrival: 18 January 2026
Published: 28 February 2026

Social Sciences Studies Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

¹ Doç. Dr., Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Erbaa Meslek Yüksekokulu, Grafik Tasarım Bölümü, Tokat, Türkiye. ORCID: 0000-0002-6567-7974

² Öğr.Gör., Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Erbaa Meslek Yüksekokulu, Moda Tasarımı Bölümü, Tokat, Türkiye. ORCID: 0000-0002-2717-0179

GİRİŞ

Görsel kimlik tasarımı, kurumların ve kentlerin kültürel, tarihsel ve toplumsal kimliklerini kamusal alanda temsil eden temel iletişim araçlarından biridir. Özellikle logo tasarımı, bir kurumun yalnızca kurumsal işlevini değil, aynı zamanda ait olduğu yerin kültürel belleğini, değerlerini ve kimlik anlatılarını da görsel biçimde kodlar. Bu bağlamda yerel motiflerin ve geleneksel görsel dillerin çağdaş logo tasarımına aktarılması, kültürel mirasın modern görsel iletişim sistemleri içinde yeniden üretilmesini sağlayan önemli bir strateji olarak öne çıkmaktadır. Tokat, Türkiye'nin en köklü yazmacılık merkezlerinden biri olarak, yüzyıllar boyunca gelişmiş zengin bir motif repertuarına sahiptir. Tokat yazmaları; üzüm yaprağı, geyik, zambak, geometrik formlar ve stilize bitkisel öğeler gibi motifler aracılığıyla bölgenin doğa, üretim, inanç ve tarihsel belleğini görselleştiren özgün bir kültürel dil oluşturur. Bu motifler yalnızca süsleme unsurları değil; doğa ile kurulan ilişkiyi, tarımsal bereketi, kadın emeğini ve tarihsel sürekliliği simgesel düzeyde taşıyan kültürel göstergelerdir. Günümüzde bu geleneksel motiflerin, çağdaş kurum ve marka kimliklerinde yeniden yorumlanarak kullanılması, Tokat'ın kültürel kimliğinin modern görsel iletişim ortamlarında temsil edilmesini mümkün kılmaktadır. Son yıllarda yerel yönetimler, müzeler, kültürel kurumlar ve tematik markalar, Tokat yazma motiflerini logo ve kurumsal kimlik tasarımlarında giderek daha görünür biçimde kullanmaktadır. Ancak bu görsel dönüşüm çoğu zaman yalnızca estetik bir tercih olarak ele alınmakta; motiflerin hangi kültürel anlamları taşıdığı, bu anlamların çağdaş grafik tasarım dili içinde nasıl yeniden kodlandığı ve kurumların kimlik anlatılarıyla nasıl ilişkilendiği yeterince analiz edilmemektedir. Bu durum, geleneksel görsel mirasın çağdaş tasarım pratikleri içindeki kültürel işlevinin akademik olarak sorgulanmasını gerekli kılmaktadır. Bu çalışma, Tokat yazma motiflerinin çağdaş logo tasarımında nasıl dönüştürüldüğünü, hangi temalar etrafında yeniden yapılandırıldığını ve kurumların kimlik anlatılarına nasıl entegre edildiğini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu doğrultuda Gastro Tokat, Tokat Valiliği, Tokat El Sanatları, Tokat Arastalı Bedesten Müzesi ve Tokat Komana logoları, yazma motiflerinin çağdaş görsel kimlikteki temsilleri açısından incelenmiştir. Çalışma, geleneksel motiflerin yalnızca geçmişe ait folklorik unsurlar değil, çağdaş kurumsal ve kültürel iletişimde aktif anlam üreticileri olduğunu savunmaktadır.

Araştırmanın temel problemi, Tokat yazma motiflerinin çağdaş logo tasarımında hangi biçimsel dönüşüm stratejileriyle kullanıldığı ve bu dönüşümlerin Tokat'ın kültürel kimliğini nasıl yeniden yapılandığı sorusu etrafında şekillenmektedir. Çalışma, yazma motiflerinin estetik birer grafik öge olmanın ötesinde, kültürel bellek, tarihsel süreklilik ve yerel kimlik anlatılarını taşıyan görsel göstergeler olarak nasıl işlev gördüğünü incelemektedir. Araştırmanın önemi, yerel bir zanaat geleneğinin çağdaş grafik tasarım bağlamında nasıl kültürel bir temsil dili oluşturduğunu ortaya koymasında yatmaktadır. Tokat yazmacılığı üzerinden yapılan çözümleme, grafik tasarımın sadece biçimsel bir uygulama alanı değil, aynı zamanda kültürel anlam üretiminin önemli bir mecrası olduğunu göstermeyi hedeflemektedir. Bu yönüyle çalışma, görsel iletişim tasarımı, kültürel miras ve yerel kimlik araştırmaları açısından özgün bir katkı sunmaktadır. Bu çalışma, Tokat yazma motiflerinin çağdaş logo tasarımlarındaki dönüşümünü incelemekte ve bu motiflerin, geleneksel anlam katmanlarıyla çağdaş grafik diline nasıl entegre edildiğini ortaya koymaktadır. Tokat yazmaları, motif çeşitliliği, üretim teknikleri ve taşıdığı kültürel anlamlarla sadece bir el sanatı ürünü değil, aynı zamanda kolektif belleğin görsel taşıyıcılarıdır. Çalışma, Tokat'a ait seçili kurumsal logolar üzerinden yürütülmüş ve geleneksel motiflerin güncel grafik diline aktarım biçimleri analiz edilmiştir.

KURAMSAL ÇERÇEVE

Tokat, geleneksel yazma sanatının önemli bir merkezi olup, derin bir kültürel mirasa sahiptir. Yazma sanatı, sadece estetik bir ifade biçimi olmanın ötesinde, aynı zamanda bölgenin kültürel kimliğini ve toplumsal değerlerini yansıtan anlamlı bir araçtır. Tokat yazmacılığı, geleneksel baskı tekniklerinin ve özgün desenlerin birleşiminden oluşan, zengin bir görsel dil oluşturur. Bu sanatın kökenleri, bölgedeki günlük yaşamın, yerel inançların ve tarihi süreçlerin etkisiyle şekillenmiş olup, her bir desen kendine has kültürel ve simgesel anlamlar taşımaktadır. Tokat'taki yazma sanatındaki motifler, yerel halkın kültürel değerleriyle, doğayla olan ilişkileriyle ve tarihsel mirasla olan bağlarını derinlemesine temsil etmektedir.

Caferoğlu (2021:2045), insanlık tarihi boyunca günlük eşyalardan savaş aletlerine kadar hemen her şeyin süslendiğini belirtmektedir. Süslemenin, kültürel, psikolojik ve bazen politik bir değeri vardır. Bir nesne, üzerine desen işlenmediği takdirde daha az anlamlı kabul edilir. Süslemeler ise soyut desenlerden, stilize edilmiş bitki ve hayvan motiflerinden ya da kutsal sayılan yazı ve sembollerden oluşabilir. Yazmacılığın Anadolu'da yoğun olarak yapıldığı bazı önemli merkezler arasında Tokat, Kastamonu, Ankara çevresi, Elâzığ, Malatya, Bartın, Gaziantep, Mardin ve Hatay yer almaktadır (Tezel, 2009: 28). Cebeci'ye (2021: 497) göre, yazmacılık sanatının temeli incelendiğinde, bu sanata Tokat ilinin önderlik ettiği bilinmektedir. Orta Anadolu'nun medeniyet açısından zengin olan Tokat ilinde, yazmacılık sanatının yaklaşık 700 yıllık bir geçmişi olduğu görülmektedir. Yazmacılığın icra edildiği Anadolu şehirleri arasında Tokat ili, önemli bir konumda yer almaktadır.

Yazmacılık tekniği açısından Tokat ili, diğer yörelerle karşılaştırıldığında gerek karakalem gerekse elvan baskı yöntemlerinin kullanılmasıyla zengin bir çeşitlilik sunmaktadır. Türk el sanatları içinde, çember çit, çevre, yemeni gibi ifadelerle tanımlanan yazmalar, yüzyıllarca kadınların başörtüsü olarak kullanılmıştır. Gök ve Akçakoca (2025:3), Yazmacılığın, Türkiye'nin somut olmayan kültürel mirası içinde köklü bir yere sahip geleneksel bir baskı sanatı olduğuna değinerek ahşap kalıplar ve doğal boyalarla kumaş üzerine desen basma esasına dayanan bu tekniğin estetik bir ifade aracı ve kültürel bir aktarım biçimi olduğunu ifade etmiştir. Caferoğlu'na (2021:2049) göre, Tokat ilindeki yazmalarda çok çeşitli motifler kullanılmaktadır ve Tokat'a özgü elli farklı yazma türü bulunmaktadır. Yazmalar, üzerlerindeki motiflere göre farklı adlarla anılmaktadır; bunlar arasında Tokat içi dolu, Tokat içi boş, karakalem, purket, elmalı, fındıklı, üzümlü, alaplı, fulyalı, kağıtçı, drama, horoz kuyruğu, hamamiye, Kayseri kenarı, Çengelköy, hürriyet, kömüş gözü, papatya, Kandilli ve sinekli gibi isimler yaygın olarak kullanılmaktadır.

Tokat yazmalarında yer alan motifler, yalnızca süsleyici birer görsel unsur olmanın ötesinde simgesel anlamlar barındırmaktadır. Bu motifler, bölgenin tarihsel birikimi ve doğal çevresiyle doğrudan ilişki kurarken aynı zamanda yerel halkın kültürel algılarını, inançlarını ve değer sistemlerini yansıtan görsel göstergeler olarak işlev görmektedir. Geleneksel Türk el sanatlarında motiflerin, toplumların yaşam biçimlerini, inançlarını ve kültürel değerlerini yansıtan önemli bir iletişim aracı olarak işlev gördüğü ifade edilmektedir (Pınar Yeşil & Ketencioğlu, 2025: 210). Örneğin, üzüm yaprağı gibi doğadan türetilmiş motifler Tokat'ın tarımsal üretim kültürünü ve ekonomik yapısını simgelerken hayvan figürleri ile geometrik biçimler, kültürel anlamların kuşaklar arası aktarımında önemli bir rol üstlenmektedir.

Tokat yazmalarında görülen geometrik düzenin, biçimsel kurgu ve kompozisyon anlayışı açısından Selçuklu sanatıyla belirgin benzerlikler gösterdiği ifade edilmektedir (Gök & Akçakoca, 2025:3). Motiflerin estetik kurgusu her bir desenin taşıdığı simgesel anlamla bütünleşerek biçimlenmekte; bu bütüncül yapı ise yazmacılık geleneğinin kültürel bağlamını güçlendiren temel bir unsur olarak öne çıkmaktadır. Geleneksel motiflerin çağdaş tasarımda kullanımı, kültürel değerlerin modern estetik anlayışlarıyla buluşturulmasında önemli bir araçtır. Bu bağlamda, geleneksel motiflerin stilize edilmesi ve soyutlanması, onları modern tasarım ilkeleri doğrultusunda dönüştürerek çağdaş görsel kimliklerde yer almalarını sağlamaktadır. Grafik tasarımda, geleneksel öğelerin çağdaş tasarımlara entegre edilmesi, hem kültürel sürekliliği sağlamak hem de estetik olarak modern bir görünüm elde etmek amacıyla önemli bir strateji haline gelmiştir.

Grafik tasarım alanında markalaşma süreçlerinde, kültür ve gelenek gibi kavramların ön plana çıktığı çalışmalarda motiflerin geçmiş ile günümüz arasında güçlü bir kavramsal ilişki kurarak markalara değer kattığı ve markaların öne çıkmasına yardımcı olduğu ifade edilmektedir. Bu süreçler, kurumsal kimlik oluşturma, logo tasarımı, ürün senaryosu geliştirme ve reklam yaratma gibi çeşitli alanları kapsamaktadır (Ergenç, 2025: 57-58). Motiflerin çağdaş bağlamda yeniden yorumlanması, kültürel mirasın korunması ve yaşayan bir kültürel unsura dönüştürülmesi açısından önemli bir yere sahiptir (Aslan, 2025:72). Logo tasarımı, kültürel kimliklerin görsel düzeyde etkili bir şekilde temsil edilmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Tokat'a özgü geleneksel yazma motiflerinin çağdaş logo tasarımlarına entegre edilmesi, yerel kültürün ve kimliğin modern görsel araçlarla aktarılması adına etkili bir yöntem sunmaktadır. "Markalar, çağdaş pazarlama evreninde yalnızca ürün ve hizmetleri sunan işletmeler olmanın ötesinde, aynı zamanda kimlik ve anlamı temsil eden semboller olarak değerlendirilmektedir" (Parsak & Aşçı, 2025:54). Kurumsal kimlik bağlamında logonun, marka imajını oluşturan en önemli görsel göstergelerden biri olduğu ifade edilmektedir. Logo, renk paleti ve diğer sembolik öğeler, kurumsal kimliğin temel görsel bileşenlerini oluşturmaktadır; tasarım sürecinde ise logonun, kurumun vizyonunu, değerlerini ve çağdaş estetik anlayışını bütünleştirecek şekilde geliştirilmesinin önemli olduğu vurgulanmaktadır (Varnalı, 2025a: 155).

Logo, semboller, renk paletleri, tipografi ve form seçimleri aracılığıyla anlam kazanmaktadır. Bu unsurlar, logonun sadece görsel bir öğe olmanın ötesine geçmesini sağlayarak kurumun hikâyesini ve değerlerini aktaran etkili bir iletişim aracı haline gelmesine olanak tanımaktadır (Varnalı, 2025b, s. 26). Geleneksel motiflerin modern tasarımlar içinde yeniden yorumlanması, kültürel sürekliliği sağlamak ve bu değerleri gelecek nesillere aktarmak açısından etkili bir yöntemdir. Yazma motiflerinin çağdaş tasarımlara entegrasyonu, geçmişin estetik ve kültürel öğelerinin modern iletişim diline uyum sağlamasını mümkün kılmaktadır. Bu süreç, yerel kimliklerin güçlendirilmesi ve kültürel mirasın günümüz tasarım pratiğiyle buluşturulması adına önemli bir rol oynamaktadır.

Bu sebeple bu çalışmada Tokat yazma motiflerinin çağdaş logo tasarımındaki dönüşümünü incelemek ve bu motiflerin, geleneksel anlam katmanlarıyla çağdaş grafik diline nasıl entegre edildiğini ortaya koymak amaçlanmıştır.

LİTERATÜR TARAMASI

Bu bölümde, geleneksel motiflerin çağdaş tasarım ve özellikle logo tasarımı bağlamında nasıl yeniden üretildiğini inceleyen çalışmalar ele alınmaktadır. Literatür, kültürel mirasın grafik tasarım ve kurumsal kimlik üzerindeki etkisini, yerel sembollerin modern görsel dile nasıl aktarıldığını ve motiflerin anlam üretme süreçlerini farklı yaklaşımlar üzerinden tartışmaktadır. Bu çerçevede seçilen çalışmalar, Tokat yazma motiflerinin çağdaş logo tasarımında kültürel temsil aracı olarak nasıl konumlandırılabilceğini kuramsal ve bağlamsal olarak temellendirmektedir. Ergenç (2025), geleneksel Anadolu motiflerinin tarihsel ve kültürel çeşitliliğini vurgulayarak bu motiflerin modern tasarım alanlarında nasıl yeniden yorumlandığını ortaya koymaktadır. Çalışma, geleneksel görsel öğelerin endüstriyel ürünler ve çağdaş tasarım pratikleri içinde kültürel mirası koruyarak yenilikçi estetikler üretebildiğini göstermektedir. Bu yaklaşım, Tokat yazma motiflerinin çağdaş logo tasarımına aktarılabilirliği açısından önemli bir kuramsal zemin sunmaktadır. Liu ve Shmelova-Nesterenko (2025), kültürel mirasın şehir ve kurum markalaşması içindeki rolünü incelemiş ve kültürel simgelerin görsel kimlik tasarımında anlam derinliği ve özgünlük yarattığını ortaya koymuştur. Logolar, renk paletleri ve yardımcı grafik öğelerin kültürel temellere dayandırılması, kurumsal kimliğin hem yerel hem de uluslararası bağlamda ayırt ediciliğini güçlendirmektedir. Bu bulgu, Tokat'a ait yerel yazma motiflerinin kurumsal logolarda kullanılmasını kültürel temsil bağlamında anlamlandırmayı mümkün kılmaktadır. Xiong (2024), grafik tasarımda yerel öğeler ve kültürel sembollerin kullanımının görsel iletişimi güçlendirdiğini ve tasarıma özgünlük kazandırdığını vurgulamaktadır. Küreselleşen tasarım ortamında yerel sembollerin modern tasarım diliyle birleştirilmesi, markaların hem kültürel kimlik hem de çağdaş estetik açısından güçlü bir konum elde etmesine olanak sağlamaktadır. Bu bağlam, Tokat yazmacılığı motiflerinin çağdaş logo tasarımında neden etkili bir görsel kaynak olduğunu desteklemektedir. Tok ve Poyraz (2025), geleneksel Türk motiflerinin çağdaş logo tasarımlarında nasıl sadeleştirilerek kurumsal kimlik öğelerine dönüştürüldüğünü göstermektedir. Motiflerin tarihsel ve kültürel bağlamlarını koruyarak modern grafik tasarım ilkeleriyle yeniden üretilmesi, logoların hem estetik hem de sembolik bir anlatı taşımasını sağlamaktadır. Bu yaklaşım, Tokat yazma motiflerinin kurum logolarındaki dönüşümünü doğrudan açıklayan en yakın kuramsal çerçeveyi sunmaktadır. Çakmak (2020) ise ulusal bir marka örneği üzerinden logo tasarımının kültürel mirası simgesel olarak temsil etme gücünü ortaya koymuştur. Logoların yalnızca grafik bir işaret değil, aynı zamanda kültürel kimliğin görsel bir yeniden üretimi olduğu vurgulanmaktadır. Bu bakış açısı, Tokat yazma motiflerinin kurumsal logo tasarımlarında kültürel temsil aracı olarak kullanılmasını kuramsal olarak temellendirmektedir.

Bu çalışmalar geleneksel motifler, kültürel miras ve çağdaş tasarım arasındaki ilişkiyi genel düzeyde ele almakla birlikte, yerel bir zanaat geleneği olan Tokat yazmacılığının kurumsal logo tasarımlarında nasıl yeniden kodlandığına ilişkin özgül bir analiz sunmamaktadır. Bu çalışma, söz konusu boşluğu doldurarak Tokat yazma motiflerinin çağdaş kurumsal kimlik bağlamındaki kültürel temsilini ortaya koymayı amaçlamaktadır.

YÖNTEM

Bu araştırma, geleneksel Tokat yazma motiflerinin çağdaş logo tasarımındaki yansımalarını incelemek amacıyla nitel araştırma yaklaşımına dayalı olarak yürütülmüştür ve betimsel analiz, tematik çözümleme ve amaçlı örneklem yöntemlerini birlikte kullanmaktadır. Çırak ve Kobak (2026), sosyal bilimlerde bağlamında doküman analizini, basılı veya elektronik belgelerin sistematik bir incelemesi veya değerlendirmesi olarak açıklamaktadır (s.148). Yıldırım ve Şimşek (2018) betimsel analizde verilerin daha önceden belirlenen temalara göre özetlenip yorumlandığına değinmiştir (s.239). Şirin Turan ve Bahadır (2025), amaçlı örneklemenin, araştırmanın odaklandığı olguyu derinlemesine incelemeye olanak sağladığı için nitel araştırmalarda tercih edildiğini belirtmiştir (s. 40). Bu bağlamda çalışma, betimsel analiz sürecini tematik ve göstergebilimsel yorumlama ile derinleştiren bir araştırma deseni üzerine kurulmuştur. Araştırmanın örneklemine, Tokat iliyle doğrudan ilişkili, kamusal ve kültürel temsiliyet niteliği taşıyan ve tasarımlarında geleneksel yazma motiflerinden yararlanan beş logo oluşturmaktadır: Gastro Tokat, Tokat Valiliği, Tokat El Sanatları, Tokat Arastalı Bedesten Müzesi ve Tokat Komana. Bu logolar, Tokat yazmacılığına ait motifleri çağdaş kurumsal kimlik tasarımı bağlamında yeniden üreten örnekler olmaları nedeniyle amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilmiştir. Veriler, doküman ve görsel materyal incelemesi yöntemiyle; logoların kendileri, Tokat yazmacılığına ait baskı örnekleri, ahşap kalıplar ve konuya ilişkin akademik kaynaklar aracılığıyla toplanmıştır. Çırak ve Kobak (2026), doküman analizinin belirli bir konu veya araştırma sorusu hakkında iç görü ve anlayış elde etmek için belgeleri incelemeyi ve yorumlamayı içerdiğinden söz etmektedir (s.148). Doküman analizi araştırılması hedeflenen olgu, olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin çözümlemesini içermektedir (Yıldırım & Şimşek, 2018, s. 189). Bu çalışmada doküman analizi, yazılı ve görsel kaynakların birlikte değerlendirilmesi yoluyla yürütülmüştür. Elde edilen görsel ve yazılı veriler, göstergebilimsel analiz ve grafik tasarım ilkeleri doğrultusunda çözümlenmiştir. Her logo; kullanılan geleneksel motif, motifin kültürel ve simgesel temsili, biçimsel dönüşümü (stilizasyon, soyutlama, kompozisyon ve renk kullanımı) ve çağdaş tasarım bağlamında yeniden yorumlanması açısından değerlendirilmiştir. Bu analizler, tablolar ve açıklayıcı metinler aracılığıyla

sistematik biçimde sunulmuştur. Bireysel logo çözümlemelerinin ardından, elde edilen bulgular karşılaştırmalı ve tematik analiz yoluyla yeniden değerlendirilmiş; logolar arasında ortak temalar, motif dönüşüm stratejileri ve motif-kurum uyumları ortaya çıkarılmıştır. Böylece Tokat yazma motiflerinin çağdaş logo tasarımında nasıl bir kültürel temsil dili oluşturduğu bütüncül olarak yorumlanmıştır. Araştırma, Tokat iliyle sınırlı örnekler üzerinden yürütülmüş olup kullanıcı algısı, hedef kitle değerlendirmesi veya nicel ölçüm tekniklerini kapsamamaktadır.

BULGULAR

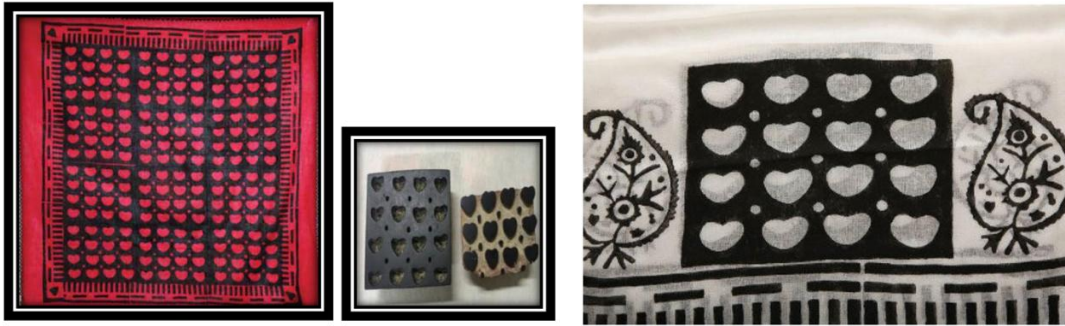
Bu bölümde, geleneksel Tokat yazma motiflerinin çağdaş logo tasarımında nasıl dönüştürüldüğü ve kurumsal temsile nasıl entegre edildiği beş örnek üzerinden sistematik biçimde analiz edilmiştir. İncelenen logolar; Gastro Tokat, Tokat Valiliği, Tokat El Sanatları, Tokat Arastalı Bedesten Müzesi ve Tokat Komana'dır. Her logo, kullanılan motif, motifin kültürel ve simgesel anlamı ile çağdaş grafik tasarım bağlamındaki yeniden yorumu açısından ele alınmıştır.

Şekil 1a: Gastro Tokat Logosu

Kaynak: <https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:AND9GcQsP0hgHMOokUQxY3gcIER5-6nTeMLhuYkokg&s, t.y.>

Gastro Tokat, Tokat'ın zengin gastronomi kültürünü tanıtmak ve bu kültürün modern bir dilde sunulmasına olanak sağlamak amacıyla oluşturulmuş bir platformdur. Tokat'ın mutfak gelenekleri, tarımsal üretim değerleri ve yerel lezzetleri üzerine kapsamlı bilgiler sunarak bu kültürel mirası gelecek nesillere aktarmayı hedeflemektedir. Gastro Tokat, sadece Tokat mutfağını tanıtmalarının yanı sıra aynı zamanda bölgedeki geleneksel el sanatları, tarım ürünleri ve kültürel miras hakkında da derinlemesine bilgiler sunarak gastronomi turizminin gelişimine katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Şekil 2a: “Tokat Elmalısı” Ahşap Yazma Baskısı ve Kalıbı, Şekil 2b: “Tokat Elmalısı” Ahşap Yazma Baskısı

Kaynak: Soldan sağa; Şekil 2a: Cebeci (2021: 507); Şekil 2b: Mirzaoglu (2018:19).

Yüzeyinin tamamı motif tekrarlarının doldurulmasıyla oluşturulan kompozisyonlardan biri olan Tokat Elmalısı deseninde, Cebeci (2021: 506), Tokat yazmacılığında elma motiflerinin siyah zemin üzerine kırmızı ve mor renklerle basıldığını ve bu motiflerin yüzeyde tekrarlı bir biçimde yer aldığını belirtmektedir. Ayrıca, kenar bordürlerinin, targa benzer bir motifle çerçeve şeklinde basıldığını ve bu motiflerin dairesel formda olanlarının “Aynalı” veya “Kömüş Gözü” olarak adlandırıldığını ifade etmektedir. Tokat Elmalısı’nda “kenar süslemesi olarak daha çok “U” şeklinde içe dönük iri benekli motifler kullanılır” (Daşkın,2017:54). Bu motif yapısı, yüzeyin tamamını saran tekrar anlayışı, güçlü renk karşıtlığı ve simetrik düzeniyle, çağdaş logo tasarımında sadeleştirilerek kullanılmaya elverişli bir görsel dil sunmaktadır. Geleneksel yazma desenlerinde görülen bu düzenleme anlayışı, modern grafik tasarımda ayrıntıların azaltılması ve biçimsel özün korunması yoluyla yeniden yorumlanabilmektedir.

Tablo 1: Gastro Tokat Logosu Analizi

Kategori	Analiz ve Yorum
Geleneksel Motif	Tokat Elmalısı Yazma Motifi
Motif Temsili	Tokat Elmalısı motifi, Tokat yazmalarında doğa unsurlarının geometrik formlarla stilize edildiği, estetik ve simgesel değeri yüksek bir figürdür. Bu geleneksel motif, doğrudan biçimsel unsurlar (elma motifi, siyah zemin, kırmızı renk) ve sembolik anlamlar (yerel kültür, geleneksel el sanatları) taşımaktadır. Bu motifin, soyutlama tekniğiyle stilize edilmesi, geleneksel figürün modern bir tasarım diline uyarlanmasını sağlamıştır. Stilizasyon açısından elma formları sadeleştirilerek minimalist bir estetikle çağdaş tasarıma entegre edilmiştir. Elma, bereket ve yerel yaşamı simgeleyen bir sembol olarak logo tasarımında gastronomi ile bağdaştırılmıştır.
Çağdaş Yansıma	Logo tasarımında, Tokat Elmalısı motifi bir kepçenin içine yerleştirilerek, geleneksel motifle gastronomi kimliği arasında doğrudan bir bağ kurulmuştur. Kompozisyon açısından motifin sadeleştirilmiş formu işlevsel bir öge olan kepçeyle bütünleştirilmiştir. Bu, geleneksel kültür ile mutfak kültürü arasında kavramsal bir köprü kurarak Tokat'ın gastronomik mirasını modern bir dilde sunmaktadır. Renk kullanımı sadeleştirilmiş kırmızı tonlarla motifin kültürel anlamı korunarak çağdaş bir görsel dil oluşturulmuştur.

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Gastro Tokat logosunda kullanılan Tokat Elmalısı motifi, Tokat yazmacılığında tarımsal üretimi, bereketi ve yerel yaşamı temsil eden temel görsel öğelerden biridir. Elma, yalnızca bir meyve değil; Tokat'ın iklimi, bağ-bahçe kültürü ve kırsal üretim belleğiyle ilişkilendirilen kültürel bir göstergedir. Yazmalarda elma motifinin tekrar eden birimler hâlinde yüzeye yayılması, bereket ve süreklilik kavramlarının görsel bir karşılığı olarak değerlendirilmektedir. Bu kültürel anlam, Gastro Tokat logosunda motifin gastronomi temasıyla birleştirilmesi yoluyla yeniden bağlamsallaştırılmıştır. Motifin bir kepçe formu içerisine yerleştirilmesi, yazmacılığa ait geleneksel bir görsel unsurun mutfak ve yemek kültürüyle doğrudan ilişkilendirilmesini sağlamıştır. Böylece elma motifi, yalnızca dekoratif bir öge olmaktan çıkarak anlatsal ve tematik bir işlev kazanmıştır. Tokat'ın geleneksel üretim kültürü ile çağdaş gastronomi söylemi arasında kurulan bu görsel ilişki, Tokat mutfağının yalnızca bir lezzet repertuarı değil, aynı zamanda tarihsel ve kültürel bir miras olduğunu vurgulamaktadır. Motifin stilize edilmesi ve detaylarının sadeleştirilmesi, elmanın geleneksel süsleme yoğunluğunu azaltarak modern bir ikon hâline gelmesini sağlamıştır. Bu soyutlama, motifin anlamını zayıflatmak yerine güçlendirmekte; elmayı hem Tokat yazmacılığının bir parçası hem de çağdaş gastronomi markalaşmasının simgesel bir ögesi olarak konumlandırmaktadır. Böylece kültürel bir motif, modern görsel iletişim bağlamında işlevsel ve tematik bir kimlik unsuruna dönüşmektedir.

Şekil 3a: Tokat Valiliği Logosu

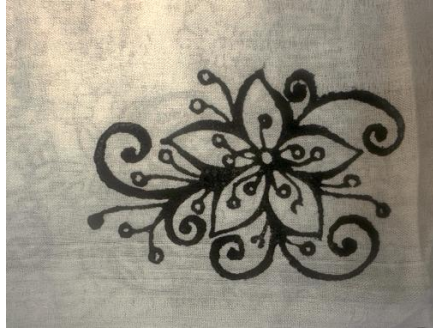
Kaynak: : <https://seeklogo.com/vector-logo/348217/tokat-valiligi>, t.y.

Tokat Valiliği logosu Tokat Üzüm Yaprağı, Sekiz Köşeli Yıldız (Selçuklu Motifi), Ak Zambak desenlerinin kombinasyonundan oluşmaktadır. Logo, 2014-2019 yılları arasında kullanılmış sonrasında değiştirilmiştir.

Şekil 4a: Asma Yaprağı Yazma Motifi, **Şekil 4b:** Asma Yaprağı Yazma Motifi, **Şekil 4c:** Asma Yaprağı Yazma Kalıbı

Kaynak: Soldan sağa; **Şekil 4a:** Demirci (2015: 91); **Şekil 4b:** Demirci (2015, s. 91); **Şekil 4c:** Demirci (2015: 61).

Kenar bordürlü, içi boş yazma deseni olarak kullanılan asma yaprağı motif, Tokat yazmacılığında baskı kalıplarında sıkça tercih edilen desenlerden biridir. Bu motif, özellikle yazmanın çevresini saran bordür düzenlemeleri içinde konumlandırılmasıyla dikkat çekmektedir. Cebeci (2021: 509), Tokat ile özdeşleşmiş yazma desenlerinden biri olan “asma yaprağı” motifinin, üzümlerin stilize edilerek yazmada kullanıldığını ve bu motifin bordür şeklinde yazmanın çevresine yerleştirildiğini belirtmektedir. Bu kullanım biçimi, motifin yazma kompozisyonu içerisinde çerçeveleyici ve düzenleyici bir işlev üstlendiğini göstermektedir. Ayrıca, elvan baskı uygulamasında genellikle yeşil ve kırmızı tonlarının tercih edildiği ve bu motifin özellikle Zile ve Kozova gibi bağcılığın yoğun olduğu bölgelerde daha fazla kullanıldığı ifade edilmiştir. Bu durum, asma yaprağı motifinin yalnızca estetik bir unsur değil, aynı zamanda bölgesel üretim ve tarımsal kültürle doğrudan ilişkili bir görsel gösterge olduğunu ortaya koymaktadır. “Bu yazma türünde asma yaprağı karşılıklı iki kenara dörder adet basılırken diğer iki kenara üçer adet basılmaktadır” (Daşkın, 2017: 58). Bu yerleşim düzeni, motifin yüzey üzerindeki dağılımının belirli bir simetri ve denge anlayışıyla kurgulandığını göstermekte; bordürlü yazma kompozisyonlarında tekrar ve ritim ilkelerinin önemini vurgulamaktadır.

Şekil 5a: Beyaz Zambak Yazma Kalıbı, **Şekil 5b:** Beyaz Zambak Yazma Motifi

Kaynak: Soldan sağa; **Şekil 5a:** Kum, 2025; **Şekil 5b:** Kum, 2025.

Ak Zambak çiçeği, Tokat’a özgü ve geçmişte bu topraklarla özdeşleşmiş bir sembol olarak hem bölgenin floristik çeşitliliğini hem de Tokat’ın tarihsel mirasını simgeleyen önemli bir görsel öge olarak değerlendirilmektedir. Doğal çevreyle kurduğu ilişki sayesinde Ak Zambak, yerel kimliğin ve kültürel sürekliliğin temsilcisi konumundadır. “Stilize Ak zambak modeli, el yazmaları ve baskı tekniğini, bakırcılık ve oymacılığa; modern stilize tarzıyla da yenilik ve inovasyonun temellerine atıfta bulunmaktadır” (Tokat Valiliği, 2025). Bu ifade, Ak Zambak motifinin hem geleneksel üretim pratikleriyle hem de çağdaş tasarım anlayışıyla ilişkilendirilen çok katmanlı bir sembolik yapıya sahip olduğunu göstermektedir.

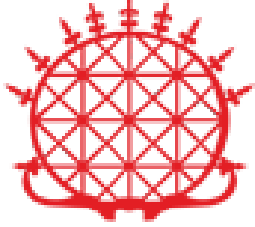
Tablo 2: Tokat Valiliği Logosu Analizi

Kategori	Analiz ve Yorum
Geleneksel Motif	Tokat Üzüm Yapağı, Sekiz Köşeli Yıldız (Selçuklu Motifi), Ak Zambak
Motif Temsili	Tokat Valiliği logosunda kullanılan Üzüm Yapağı, Sekiz Köşeli Yıldız ve Ak Zambak motifleri, Tokat’ın tarımsal, tarihsel ve yönetsel kimliğini simgeleyen önemli figürlerdir. Üzüm Yapağı, Tokat’ın bağcılıkla özdeşleşmiş bir semboldür ve tarımsal üretim ile bereket anlayışını temsil etmektedir. Sekiz Köşeli Yıldız, Selçuklu sanatına ait tarihsel bir motif olup, İslami kozmoloji ve devlet geleneği bağlamında düzen, otorite ve kurumsal süreklilik anlamları taşımaktadır. Ak Zambak ise Tokat yazmacılığına özgü yerel bir motif olarak kentin kültürel belleğini ve geleneksel estetik anlayışını yansıtmaktadır. Bu geleneksel motifler, geometrik yapılar, yaprak formları ve çiçek figürleri aracılığıyla hem biçimsel hem de simgesel anlamlar üretmektedir.
Çağdaş Yansıma	Tokat Valiliği logosunda, geleneksel motifler çağdaş tasarım anlayışına göre sadeleştirilmiş ve minimal bir biçimde yeniden tasarlanmıştır. Üzüm Yapağı, geleneksel formundan stilize edilerek daha basit ve modern bir şekilde sunulmuş, Tokat’ın tarımsal kimliğini çağdaş bir estetikle ifade etmiştir. Sekiz Köşeli Yıldız geometrik olarak sadeleştirilmiş ve tarihsel-yönetsel anlamı çağdaş bir kurumsal kimlik bağlamına taşınmıştır. Ak Zambak, geleneksel formundan soyutlanarak minimal bir tarzda stilize edilmiştir. Motiflerin sadeleştirilmesi, logonun estetik açıdan yalın, işlevsel ve çağdaş bir kimlik kazanmasını sağlamıştır. Renk paleti, doğa, güven ve gelişim gibi çağdaş değerleri simgeleyerek logonun anlam derinliğini artırmış ve modern kurumsal kimliğe uyumlu bir estetik bütünlük oluşturmuştur.

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Tokat Valiliği logosunda bir araya getirilen üzüm yapağı, sekiz köşeli yıldız ve ak zambak motifleri, Tokat’ın tarımsal, tarihsel ve yönetsel kimliğini birlikte temsil eden çok katmanlı bir sembolik yapı oluşturmaktadır. Üzüm yapağı, Tokat yazmacılığı ve bölgesel kültür bağlamında bağcılık, bereket ve üretim kavramlarıyla ilişkilendirilirken; sekiz köşeli yıldız, Selçuklu geleneği üzerinden devlet, düzen ve süreklilik anlamlarını taşımaktadır. Ak zambak ise Tokat’a özgü floristik ve estetik bir simge olarak kentin yerel kimliğini vurgulayan bir unsur olarak öne çıkmaktadır. Bu üç motifin birlikte kullanımı, Tokat’ın doğal kaynaklara dayalı üretim kültürü ile tarihsel devlet geleneğinin aynı görsel yapı içerisinde bütünleştirilmesini sağlamaktadır. Bu bütünleşme, logonun

valiliği yalnızca bir idari yapı olarak değil, kentin tarihsel ve kültürel bütünlüğünü temsil eden kurumsal bir kimlik olarak konumlandığını göstermektedir. Motiflerin stilize edilmesi, özellikle yaprak ve çiçek formlarının geometrik olarak sadeleştirilmesi, geleneksel sembollerin çağdaş bir kurumsal kimlik diliyle uyumlu hâle gelmesine olanak tanımıştır. Sekiz köşeli yıldızın minimize edilmiş formu, tarihsel bir sembolün modern bir grafik işarete dönüştürülmesini mümkün kılmaktadır. Bu dönüşüm, sembolik anlamın ortadan kalkması değil; aksine, daha soyut ve evrensel bir görsel dile taşınması olarak değerlendirilmektedir. Böylece Tokat'ın kültürel ve tarihsel mirası, güncel yönetsel temsil anlayışı içinde yeniden üretilmiştir.

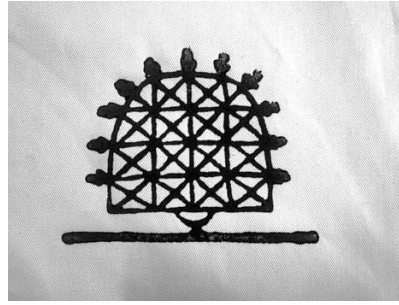
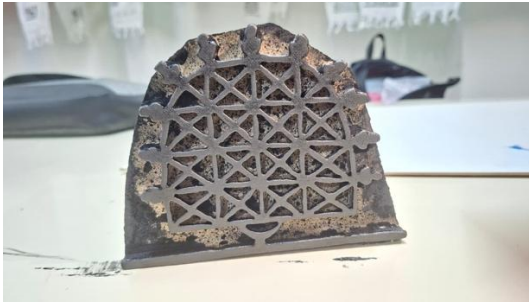

TOKAT EL SANATLARI

Şekil 6a: Tokat El Sanatları Logo

Kaynak: : <http://tokatelsanatlari.com/>, 2023.

Tokat El Sanatları, kentin yazmacılık, halı dokumacılığı, bıçakçılık, bakır işlemeciliği ve seramik gibi köklü zanaatlarını tanıtarak bu geleneksel üretim biçimlerinin korunmasına ve gelecek kuşaklara aktarılmasına katkı sağlamaktadır. Bu doğrultuda oluşturulan Tokat El Sanatları logosu, Anadolu'nun kadim kültürel mirasına ait sembollerini çağdaş bir tasarım anlayışıyla yeniden yorumlayan önemli bir görsel kimlik örneği sunmaktadır.

Şekil 7a: Güneş Kursu Yazma Kalıbı, **Şekil 7b:** Güneş Kursu Yazma Kalıbı ve Motifi

Kaynak: Soldan sağa; **Şekil 7a:**Kum, 2025; **Şekil 7b:** Kum, 2025.

Şekil 8a: Güneş Kursu Baskısı, **Şekil 8b:** Güneş Kursu Baskısı

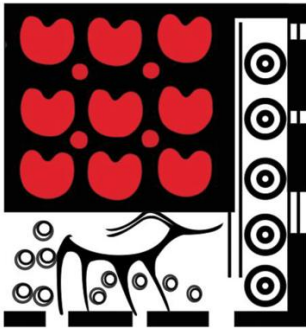
Kaynak: Soldan sağa; **Şekil 8a:** Kum, 2025; **Şekil 8b:** Demirci, 2015: 200.

Tablo 3: Tokat El Sanatları Logosu Analizi

Kategori	Analiz ve Yorum
Geleneksel Motif	Hitit Güneş Kursu
Motif Temsili	Hitit Güneş Kursu, Anadolu uygarlıklarında güneş kültü, krallık ve tarihsel süreklilikle ilişkilendirilen bir simgedir. Tokat El Sanatları logosunda bu motifin kullanılması, yerel el sanatlarının yalnızca bölgesel bir üretim değil, Anadolu'nun kadim uygarlık mirasına dayanan bir kültürel sürekliliğin parçası olduğunu vurgulamaktadır. Motifin dairesel yapısı ve merkezî simetrisi, tarihsel devamlılık ve düzen fikrini görsel olarak desteklemektedir. Bu bağlamda Güneş Kursu, Tokat'taki zanaat kültürünün derin tarihsel kökenlerine gönderme yapan simgesel bir temsil işlevi görmektedir.
Çağdaş Yansıma	Logoda Hitit Güneş Kursu, geometrik ve soyut bir formda yeniden yorumlanarak çağdaş grafik tasarımın sadelik ve okunabilirlik ilkelerine uyarlanmıştır. Motifin sadeleştirilmiş yapısı, tarihsel sembolün güncel bir kurumsal kimlik içinde işlevsel hale gelmesini sağlamaktadır. Kırmızı rengin kullanımı, geleneksel kültürde güç, yaşam ve bereket gibi anlamlar taşıırken, modern tasarım bağlamında dinamik ve dikkat çekici bir görsel etki üretmektedir. Böylece motif, hem kültürel kökenini korumakta hem de Tokat El Sanatları markasının çağdaş bir görsel kimlik kazanmasına katkı sunmaktadır.

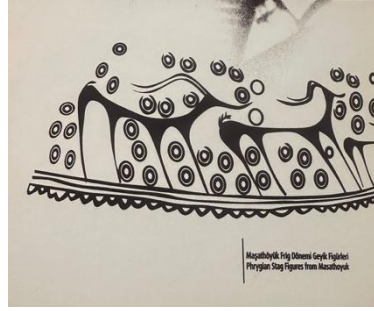
Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Logonun merkezinde yer alan Hitit Güneş Kursu formu, tarihsel bağlamda güneş, yaşam döngüsü ve evrensel düzen kavramlarını temsil eden güçlü bir sembol olarak değerlendirilmektedir. Hititler'de güneş, evrenin yöneticisi konumunda bir tanrı olarak kabul edilmiştir. Bazı güneş kurslarının çevresinde yer alan on iki çıkıntının, yılın on iki ayını simgelediği düşünülmektedir. Ayrıca, güneşin yeryüzü etrafında döndüğüne dair bir inanışın varlığı, kursun dairesel formu ve çember etrafındaki küçük halkaların güneşin gökyüzündeki hareketiyle ilişkilendirildiğini göstermektedir (Emir, 2025: 336). Güneş kursları üzerindeki figüratif unsurlar da sembolik açıdan önem taşımaktadır. Bazı örneklerde geyik figürleri yer alırken, bazı kurslarda ağaç ve kuş motifleri görülmektedir. Bu kursların ahşap asaların uçlarına takılarak dini törenlerde kullanıldığı düşünülmektedir (Müze Denal, 2025). Güneş kursunun şekli olan yuvarlak daire, dünya ya da güneşi simgelemektedir (Emir, 2025: 334). Bu bağlamda, Hitit Güneş Kursu'nun Tokat El Sanatları logosunda kullanılması, bölgenin tarihsel kökenleriyle kurulan bilinçli bir görsel ve kültürel ilişkiyi yansıtmaktadır. Logoda güneş kursu motifinin parçalı, dinamik ve soyut bir geometrik yapı içerisinde ele alınması, el sanatlarının üretken, yaratıcı ve dönüşebilir doğasını çağdaş bir görsel dil aracılığıyla ifade etmektedir. Kırmızı rengin baskın kullanımı, hareketlilik ve canlılık duygusunu pekiştirirken; siyah renkte ve sans-serif karakterde tercih edilen tipografi, logonun modern ve kurumsal bir kimlik kazanmasına katkı sağlamaktadır. Sonuç olarak Tokat El Sanatları logosu, geleneksel zanaatları yalnızca geçmişe ait kültürel öğeler olarak değil, günümüzde de canlılığını sürdüren ve çağdaş tasarım yaklaşımlarıyla yeniden anlamlandırılabilen değerler olarak konumlandırmaktadır. Logo, kültürel miras ile modern görsel iletişim arasında kurduğu denge sayesinde Tokat'ın el sanatları geleneğini güçlü ve sürdürülebilir bir kimlik içinde temsil etmektedir.

Şekil 9a: Tokat Arastalı Bedesten Müzesi Logosu

Kaynak: Kum, 2025.

Tokat Bedesteni'nin yıkılan yan mekânlarının, 2008 yılında gerçekleştirilen restorasyon çalışmalarıyla özgün hâline kavuşturulması amaçlanmıştır; ancak bu süreçte yapıya yönelik belirli bir işlev tanımı yapılmamıştır. 2012 yılında ise Tokat Müzesi, eski yerleşimi olan Gök Medrese'den Arastalı Bedesten'e taşınmış ve yapı bu tarihten itibaren müze işleviyle kullanılmaya başlanmıştır (Sezgin, 2020: 90).

Şekil 10a: Tokat Elmalısı Yazma Baskısı, **Şekil 10b:** Frig Dönemi Geyik Figürleri, **Şekil 10c:** Maşathöyük- Frig Dönemi, Kuş Gözü Motifi
Kaynak: Soldan sağa; **Şekil 10a:** Demirci, 2015:89, **Şekil 10b:** Demirci, 2015:40, **Şekil 10c:** Demirci, 2015:40.

Coşkun Ay (2018: 28), Tokat elmalısının, kenar süslemesi dışında yazmanın yüzeyinin aynı motifin tekrarıyla basıldığı yazma çeşitlerinden biri olduğunu belirtmektedir. Benzer biçimde Özgen (2022: 213), Tokat elmalısı yazmalarının yüzeyinde, kenar bordürleri hariç tutulduğunda, aynı motifin tekrarıyla oluşturulmuş desen kullanımının yaygın olduğunu ifade etmektedir. Bu motifin elma formunda olduğu, siyah ya da kırmızı zemin üzerine uygulanabildiği belirtilmektedir. Kenar sularında ise tarağa benzeyen motiflerin ters ve düz biçimde basılarak yazmanın çevresini sardığı aktarılmaktadır. “Bu desen Zile dolaylarında kullanılmaktadır” (Daşkın, 2017: 54). Bağcı ve Aydın (2024: 360), geyiği sembolizm bağlamında ebedilik, ölümsüzlük, ilk saflık hâli, ruhsal rehberlik, yenilenme, yol göstericilik ve dönüşüm kavramlarıyla ilişkilendirilen bir simge olarak tanımlamaktadır. Öztürk (2022: 276) ise geyiğin yaşamla doğrudan ilişkilendirilebileceğini belirtmekte; avlanan, eti tüketilebilen ve gösterişli boynuzlarıyla doğa ile özdeşleşerek kutsallık atfedilen bir varlık olduğunu vurgulamaktadır. Ayrıca Anadolu coğrafyasında her dönemde alternatif bir besin kaynağı olan geyiğin, avcılıkla geçimini sağlayan topluluklar açısından önemli bir semgesel değer taşıdığı ifade edilmektedir. Kuş gözü motifi, biçimsel olarak eş merkezli dairelerden oluşmakta ve stilize edilmiş bir göz izlenimi vermektedir. Bu motif, genellikle seramik kapların ağız kısmına ya da gövdeyi çevreleyen dekoratif bantlar boyunca tekrarlayan bir düzenle yerleştirilir. Tokat Arastalı Bedesten Müzesi'nde sergilenen arkeolojik eserler arasında, Tokat yöresindeki Maşathöyük kazılarında çıkarılan tarihi eserlerde de kuş gözü motifi yer almaktadır.

Tablo 4: Tokat Arastalı Bedesten Müzesi Logosu Analizi

Kategori	Analiz ve Yorum
Geleneksel Motif	Tokat Elmalısı, Kuş Gözü ve Frig Dönemi Geyik Figürü, Kazı Alanı Stilizesi
Motif Temsili	Logo tasarımında kullanılan Tokat Elmalısı, Frig Dönemi Geyik Figürü ve Kuş Gözü motifi, Tokat'ın hem yazma geleneğini hem de arkeolojik ve tarihsel mirasını temsil eden semgesel öğelerdir. Tokat Elmalısı motifi bereketi ve yerel yaşam kültürünü simgelerken, Frig geyik figürü Anadolu kültürlerinde kutsallık, doğa ve koruyuculukla ilişkilendirilen tarihsel bir semboldür. Kuş Gözü ise Tokat Arastalı Bedesten Müzesi'ndeki eserlerde yoğun olarak görülen bir motiftir. Bu motiflerin birlikte kullanılması, müzenin Tokat'ın maddi ve manevi kültürel mirasını çok katmanlı bir biçimde temsil eden bir kurum olduğunu görsel olarak ifade etmektedir.
Çağdaş Yansıma	Logodaki geleneksel motiflerin soyutlanarak modernize edilmesi, geçmişin kültürel simgelerini çağdaş bir estetikle harmanlamaktadır. Kırmızı tonu, kültürel bağlamı koruyarak logoya enerjik bir hava katarken minimalist formlar ise geçmişin anlamını basitleştirerek günümüzün görsel diline uyum sağlamaktadır. Kazı alanı stilizesi, müzenin arkeolojik kimliğine gönderme yapmaktadır. Sonuç olarak, geçmişin estetiği ve modern tasarımın fonksiyonelliği, bu logo tasarımında güçlü bir şekilde buluşmuştur.

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

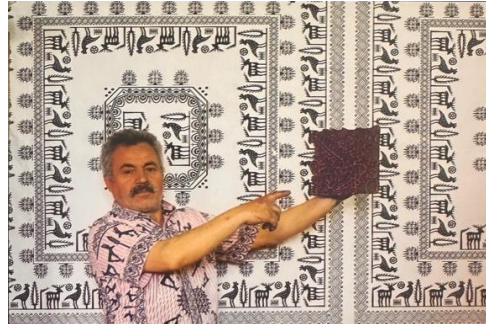
Tokat Arastalı Bedesten Müzesi logosu, müzenin çok katmanlı tarihsel yapısını yansıtan güçlü bir görsel anlatı sunmaktadır. Logoda bir araya getirilen Tokat Elmalısı, Kuş Gözü motifi ve Frig Dönemi'ne ait geyik figürü, farklı dönemlere ait kültürel izleri tek bir kompozisyon altında birleştirmektedir. Bu yaklaşım, müzenin yalnızca belirli bir tarihsel döneme değil, geniş bir zamansal sürekliliğe odaklanan yapısını görsel olarak desteklemektedir. Motiflerin siyah, kırmızı ve beyaz renklerle kurgulanan geometrik bloklar hâlinde kullanılması, çağdaş grafik tasarım anlayışıyla uyumlu, sade ve güçlü bir görsel ifade oluşturmaktadır. Kuş Gözü motifinin simetrik yapısı kompozisyonda görsel denge sağlarken geyik figürü bölgenin arkeolojik geçmişine doğrudan bir gönderme niteliği taşımaktadır. Bu bağlamda logo, müzenin bilgi aktarma ve kültürel belleği koruma işlevini sembolik düzeyde yansıtan bütüncül ve kurumsal bir kimlik ortaya koymaktadır.

Şekil 11a: Tokat Komana Logo

Kaynak: <https://www.tokatbulten.com/tokat-komana.html>, 2026.

Tokat Komana markası, Tokat ilindeki yerel kadın kooperatifleri tarafından üretilen el yapımı ürünlerin satışa sunulduğu bir girişim olarak öne çıkmaktadır. Marka, adını Tokat ilinin tarihî mirası içerisinde önemli bir yere sahip olan Komana Pontika antik kentinden almakta ve bu tarihsel referans üzerinden kültürel bir kimlik inşa etmektedir. Komana markası, yerel gelenekleri, kültürel değerleri ve el sanatlarını çağdaş bir sunum anlayışıyla yeniden görünür kılarken, aynı zamanda bölgedeki kadın üreticilerin ekonomik yaşama aktif biçimde katılımını desteklemeyi hedeflemektedir. Tokat Kadın Kooperatifleri tarafından üretilen ürünler; el dokuması ürünlerden gıda maddelerine uzanan geniş bir çeşitlilik göstermektedir. Bu ürün yelpazesi, markanın hem kültürel üretimi hem de yerel ekonomik faaliyeti kapsayan çok yönlü yapısını ortaya koymaktadır. Markanın tanıtım süreci, yerel ekonominin canlandırılmasına katkı sağlamanın yanı sıra Tokat'a özgü geleneksel zanaatların korunarak gelecek kuşaklara aktarılmasını amaçlamaktadır. Bu yönüyle Tokat Komana markası, yalnızca bir satış platformu olmanın ötesinde, Tokat'ın tarihsel ve kültürel birikimini bütüncül biçimde sunan bir yapı olarak değerlendirilmektedir. Aynı zamanda marka, kadınların üretim gücünü görünür kılarak bölgedeki kadın girişimciler arasında güçlü ve sürdürülebilir bir iş birliği ağı oluşmasına olanak sağlamaktadır.

Şekil 12a: Geyikli Motifi Baskısı, **Şekil 12b:** Geyikli Motifi Baskısı, **Şekil 12c:** Geyikli Motifi Baskısı

Kaynak: soldan sağa; **Şekil 12a:** Demirci, 2015:63; **Şekil 12b:** Demirci, 2015:85; **Şekil 12c:** Demirci, 2015:172.

“Anadolu’da kullanılan yazma desenlerinde, çiçeklerin çeşitli türleri ve yaprakları stilize edilmiştir. Geyik, tavus kuşu, horoz gibi hayvanların motifleri kullanılsa da çoğunlukla çiçeklerden oluşan kompozisyonlar meydana getirilmiştir” (Tekin Akbulut, 2018: 33). Bu ifade, Anadolu yazmacılığında bitkisel motiflerin baskın bir estetik anlayış oluşturduğunu, hayvan figürlerinin ise daha sınırlı ancak sembolik açıdan anlamlı bir kullanım alanına sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Çatalkaya Gök (2019: 388), Hiong-nular gibi eski Türk kavimlerinin yazmacılık sanatında geyik figürünü kullandığını ve bu figürlerin tarihsel kaynaklarda yer aldığını ifade etmektedir. Bu bağlamda geyik motifi, yalnızca Anadolu’ya özgü bir unsur olarak değil, daha geniş bir Türk kültür coğrafyasında köklü bir geçmişe sahip sembolik bir figür olarak değerlendirilmektedir. Ayrıca Anadolu’da Tokat, Ankara, Kastamonu ve Elâzığ gibi bölgelerde yapılan yazmalarda da geyik motiflerinin kullanıldığına dikkat çekilmekte; bu durum, motifin farklı coğrafyalarda süreklilik gösteren bir gelenek içinde varlığını sürdürdüğünü göstermektedir.

Şekil 13a: Geyikli Motifi Baskı Kalıbı, Şekil 13b: Geyikli Motifi Baskısı

Kaynak: Soldan sağa; Şekil 13a: Kum, 2025; Şekil 13b: Kum, 2025.

Tablo 5: Tokat Komana Logosu Analizi

Kategori	Analiz ve Yorum
Geleneksel Motif	Geyikli Yazma Motifi
Motif Temsili	Geyik figürü, Türk ve Anadolu kültürlerinde doğa, kutsallık ve süreklilikle ilişkilendirilen önemli bir semgesel öğedir. Tokat yazmalarında sıklıkla kullanılan geyik motifi, bölgenin doğal çevresi, tarihsel belleği ve mitolojik anlatılarıyla bağlantılıdır. Bu bağlamda geyik, yalnızca estetik bir figür değil, Tokat'ın kültürel kimliğini ve doğayla kurduğu ilişkiyi temsil eden çok katmanlı bir sembol olarak değerlendirilmektedir.
Çağdaş Yansıma	Tokat Komana logosunda geyik motifi sadeleştirilmiş ve geometrik bir forma dönüştürülerek çağdaş grafik tasarım ilkelerine uyarlanmıştır. Bu soyutlama, motifin kültürel anlamını korurken logonun kurumsal bir kimlik içinde okunabilirliğini artırmaktadır. Geyik figürü, Komana'nın arkeolojik mirası, doğal çevresi ve kadın emeğine dayalı üretim yapısı arasında sembolik bir bağ kurmakta; böylece geleneksel yazma motifini güncel bir kültürel ve ekonomik girişimle ilişkilendiren bütüncül bir görsel anlatı üretmektedir.

Kaynak: Yazarlar tarafından üretilmiştir.

Tokat Komana logosu, bölgenin tarihsel ve kültürel mirasını doğa ile ilişkilendiren bir görsel anlatım sunmaktadır. Logoda kullanılan geyik figürü, Türk kültüründe ve yazma sanatında doğa, özgürlük ve zarafet kavramlarıyla ilişkilendirilen önemli bir simgedir. Bu figürün Komana bölgesiyle ilişkilendirilmesi, alanın hem doğal çevresine hem de arkeolojik geçmişine vurgu yapmaktadır. Komana logosunda geyik motifinin tercih edilmesi, bölgenin hem mitolojik hem de doğayla iç içe geçmiş tarihine gönderme yaparken, kadın emeğini temsil eden zarafet ve üretkenlik kavramlarıyla da örtüşmektedir.

Geyik motifinin sadeleştirilmiş ve stilize edilmiş bir formda ele alınması, logonun çağdaş tasarım anlayışına uygun bir okunabilirlik kazanmasını sağlamaktadır. Geleneksel yazma motifinden beslenen bu yaklaşım, Komana'nın kültürel belleğini modern bir görsel kimlik içerisinde yeniden üretmektedir. Böylece logo, bölgenin tarihsel değerlerini güncel grafik tasarım diliyle bütünleştirerek kültürel mirasın sürekliliğine dair güçlü bir sembolik anlatım sunmaktadır.

Karşılaştırmalı Bulgular

Bu çalışma kapsamında incelenen beş logo karşılaştırmalı olarak değerlendirildiğinde, geleneksel Tokat yazma motiflerinin çağdaş logo tasarımına aktarımında belirli ortak eğilimler ve farklılaşma stratejileri ortaya çıkmıştır. Logoların tamamında geleneksel motifler doğrudan kopyalanmamış; stilizasyon, soyutlama ve geometrik sadeleştirme yoluyla çağdaş grafik tasarım diline uyarlanmıştır. Ancak bu dönüşüm her kurumda aynı biçimde gerçekleşmemiştir. Kurumsal temsil gücü yüksek olan Tokat Valiliği ve Tokat Arastalı Bedesten Müzesi logolarında motifler daha çok tarihsel süreklilik ve kurumsal otoriteyi vurgulayan dengeli ve simetrik yapılara dönüştürülmüştür. Buna karşılık, Tokat Komana ve Gastro Tokat gibi daha sivil ve tematik kurumlarda motifler, hikâye anlatımını destekleyen daha özgür ve metaforik kompozisyonlar içinde kullanılmıştır. Örneğin Gastro Tokat'ta elmalısı motifi bir kepçe içine yerleştirilerek gastronomi temasına bağlanırken, Komana logosunda geyik figürü doğa, kadın emeği ve tarih arasında semgesel bir köprü kurmaktadır. Tokat El Sanatları logosunda ise motif kullanımı daha soyut ve evrensel bir düzeye taşınmış; Hitit Güneş Kursu formu aracılığıyla Tokat'ın yerel el sanatları, Anadolu uygarlıklarının sürekliliğiyle ilişkilendirilmiştir. Bu durum, kültürel mirasın yalnızca yerel değil, aynı zamanda tarihsel ve uygarlıklar üstü bir çerçevede temsil edildiğini göstermektedir.

Tematik Örüntüler

Bulgular, beş logo arasında üç temel tematik örüntünün tekrarlandığını göstermektedir:

1. Doğa ve bereket teması: Üzüm yaprağı, elma, geyik ve zambak gibi motifler, Tokat'ın doğa ile kurduğu tarihsel ilişkiyi ve tarımsal üretim kültürünü yansıtmaktadır. Bu tema özellikle Gastro Tokat, Tokat Valiliği ve Komana logolarında belirgindir.

2. Tarihsel süreklilik teması: Hitit Güneş Kursu, Selçuklu yıldızı ve Frig geyik figürü gibi motifler, Tokat'ın yalnızca güncel değil, çok katmanlı tarihsel bir kimliğe sahip olduğunu vurgulamaktadır. Bu örüntü özellikle Tokat El Sanatları ve Arastalı Bedesten Müzesi logolarında öne çıkmaktadır.

3. Kültürel üretim ve zanaat teması: Yazma motiflerinin kendisi, el sanatları, yerel üretim ve kadın emeği gibi kavramları çağrıştırmaktadır. Komana ve Tokat El Sanatları logoları bu temayı en güçlü biçimde temsil eden örneklerdir. Bu tematik yapı, Tokat kimliğinin doğa, tarih ve üretim eksenlerinde görsel olarak yeniden inşa edildiğini göstermektedir.

Motif - Kurum Uyumu

Bulgular, seçilen motiflerin kurumların işlevi ve temsil ettiği değerlerle büyük ölçüde örtüştüğünü göstermektedir. Tokat Valiliği logosunda üzüm yaprağı ve sekiz köşeli yıldızın birlikte kullanılması, kentin hem tarımsal hem de yönetsel kimliğini dengeleyen bir temsil üretmektedir. Ak zambak figürü ise bu kurumsal yapıya yerel bir özgünlük katmaktadır. Gastro Tokat logosunda elmalısı motifinin kepe ve sebze formlarıyla bütünleştirilmesi, yazma sanatına ait bir motifin doğrudan mutfak kültürüyle ilişkilendirilmesini sağlamaktadır. Bu sayede motif, estetik bir unsur olmaktan çıkarak tematik bir anlatı aracına dönüşmektedir. Tokat El Sanatları logosunda Hitit Güneş Kursu'nun seçilmesi, zanaat kültürünün yalnızca Tokat'a değil, Anadolu'nun kadim uygarlıklarına dayandığını ima eden güçlü bir kurumsal söylem üretmektedir. Arastalı Bedesten Müzesi logosunda farklı motiflerin bir arada kullanılması ise müzenin çok katmanlı tarihsel yapısıyla doğrudan örtüşmektedir. Tokat Komana logosu, çalışmadaki en sembolik ve anlatı yüklü örneklerden biridir. Geyik motifinin seçilmesi yalnızca yazma sanatına bir gönderme değil; aynı zamanda Komana Pontika 'nın arkeolojik, mitolojik ve doğal çevresiyle kurulan çok katmanlı bir ilişkiyi temsil etmektedir. Geyik, Anadolu kültürlerinde doğa, koruyuculuk ve süreklilikle ilişkilendirilen bir figürdür ve bu yönüyle kadın kooperatiflerinin üretken ve sürdürülebilir yapısıyla da örtüşmektedir. Geyik motifinin sadeleştirilmiş ve geometrik bir forma dönüştürülmesi, Komana'nın tarihsel mirasını folklorik bir nostaljiye sıkıştırmadan, çağdaş bir marka kimliği içerisinde yeniden üretmektedir. Bu durum, Komana markasının yalnızca geçmişe referans veren değil, aynı zamanda geleceğe yönelik bir kültürel girişim olduğunu göstermektedir. Logo, kadın emeği, doğa ve arkeolojik miras arasında kurduğu sembolik bağ sayesinde Tokat'ın kültürel belleğini çağdaş bir ekonomik ve sosyal yapı ile ilişkilendirmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırma, geleneksel Tokat yazma motiflerinin çağdaş logo tasarımında nasıl dönüştürüldüğünü ve bu dönüşümün yerel kültürel kimliğin görsel temsiline nasıl katkı sağladığını ortaya koymayı amaçlamıştır. Çalışma kapsamında analiz edilen Gastro Tokat, Tokat Valiliği, Tokat El Sanatları, Tokat Arastalı Bedesten Müzesi ve Tokat Komana logoları, Tokat'a özgü yazma motiflerinin yalnızca dekoratif öğeler olarak değil; tarihsel, kültürel ve simgesel anlamlar taşıyan görsel göstergeler olarak çağdaş kurumsal kimliklere entegre edildiğini göstermektedir.

Araştırmanın bulguları, Tokat yazma motiflerinin çağdaş logo tasarımında üç temel dönüşüm stratejisiyle yeniden üretildiğini ortaya koymuştur. Birinci olarak, motiflerin biçimsel açıdan stilizasyon ve soyutlama yoluyla sadeleştirildiği; ikinci olarak bu sadeleştirilmiş formların kurumsal kimlik ve işlevle ilişkilendirilerek yeniden bağlamlandırıldığı; üçüncü olarak ise motiflerin yalnızca estetik değil, anlatı kurucu semboller olarak kullanıldığı belirlenmiştir. Elmalısı motifinin Gastro Tokat logosunda gastronomiyle, üzüm yaprağının Tokat Valiliği logosunda tarım ve bereketle, Hitit Güneş Kursu'nun Tokat El Sanatları logosunda tarihsel süreklilikle, Frig geyik figürünün Arastalı Bedesten Müzesi logosunda arkeolojik mirasla ve geyik motifinin Komana logosunda doğa ile kadın emeğiyle ilişkilendirilmesi, bu yeniden bağlamlandırmanın somut örneklerini oluşturmaktadır. Karşılaştırmalı analizler, Tokat kimliğinin logolarda üç ana tematik eksenle temsil edildiğini göstermiştir: doğa ve bereket, tarihsel süreklilik ve kültürel üretim. Elma, üzüm yaprağı, geyik ve zambak gibi motifler Tokat'ın doğa ve tarım temelli yaşam kültürünü yansıtırken; Hitit Güneş Kursu, Selçuklu yıldızı ve Frig dönemi figürleri kentin çok katmanlı tarihsel belleğini görünür kılmaktadır. Yazma motiflerinin kendisi ise el sanatları, yerel üretim ve özellikle kadın emeği ile ilişkilendirilen kültürel üretim anlayışını çağdaş görsel iletişim diline taşımaktadır. Bu tematik yapı, Tokat'ın kültürel kimliğinin yalnızca geçmişe ait değil, güncel sosyal ve ekonomik yaşamla ilişkili, yaşayan bir değerler bütünü olarak temsil edildiğini ortaya koymaktadır.

Motif-kurum uyumu açısından elde edilen bulgular, seçilen geleneksel sembollerin kurumların işlevi ve temsil ettiği değerlerle yüksek düzeyde örtüştüğünü göstermektedir. Tokat Valiliği logosunda kullanılan üzüm yaprağı,

sekiz köşeli yıldız ve ak zambak; kentin tarımsal, tarihsel ve yönetsel kimliğini bütüncül biçimde yansıtırken, Gastro Tokat logosunda elmalısı motifinin mutfak araçlarıyla bütünleştirilmesi, yerel yazma geleneğini gastronomi turizmiyle doğrudan ilişkilendirmektedir. Tokat El Sanatları logosunda Hitit Güneş Kursu'nun kullanılması, zanaat kültürünü Anadolu uygarlıklarının tarihsel sürekliliği içinde konumlandırırken; Arastalı Bedesten Müzesi logosunda farklı dönemlere ait motiflerin birlikte kullanılması, müzenin çok katmanlı tarihsel yapısıyla örtüşen bir görsel kimlik üretmektedir. Tokat Komana logosunda ise geyik figürünün seçimi, bölgenin arkeolojik geçmişi, doğal çevresi ve kadın emeği temelli üretim yapısını tek bir sembolik yapı içinde birleştirmektedir. Bu bağlamda çalışma, geleneksel Tokat yazma motiflerinin çağdaş logo tasarımında yüzeysel bir folklor ögesi olarak değil, kurumsal kimliği kuran ve anlam üreten görsel göstergeler olarak işlev gördüğünü ortaya koymaktadır. Motiflerin stilize edilmesi, soyutlanması ve çağdaş grafik diline uyarlanması, kültürel mirasın nostaljik bir yeniden üretimi yerine, güncel iletişim ihtiyaçlarına cevap veren sürdürülebilir bir tasarım yaklaşımı sunmaktadır. Araştırmanın bulguları doğrultusunda, grafik tasarımcıların ve kurumların yerel motifleri kullanırken yalnızca estetik çekiciliğe değil, bu motiflerin tarihsel ve kültürel bağlamlarına da odaklanmaları önerilmektedir. Geleneksel motiflerin çağdaş kurumsal kimliklerde etkili biçimde kullanılabilmesi, ancak bu motiflerin taşıdığı anlam katmanlarının bilinçli biçimde tasarıma aktarılmasıyla mümkün olabilmektedir. Ayrıca, gelecekte yapılacak çalışmalarda kullanıcı algısı, hedef kitle okumaları ve farklı bölgelere ait yazma motiflerinin karşılaştırmalı analizi gibi yöntemlerin eklenmesi, geleneksel görsel mirasın çağdaş tasarım üzerindeki etkilerinin daha kapsamlı biçimde anlaşılmasına katkı sağlayacaktır.

Bu çalışmanın literatürdeki bazı önemli yaklaşımlarla örtüştüğü ve yeni katkılar sunduğu görülmektedir. Ergenç (2025), geleneksel Anadolu motiflerinin modern tasarımda nasıl yeniden yorumlandığını vurgulamaktadır. Bu çalışmada da, Tokat yazma motiflerinin stilize edilmesi ve soyutlanması yoluyla çağdaş grafik dile uyarlanması görülmektedir. Liu ve Shmelova-Nesterenko (2025) ise kültürel mirasın şehir markalaşmasındaki rolünü inceleyerek, yerel sembollerin modern görsel kimliklerde anlam derinliği yaratmada nasıl kullanılabileceğini ortaya koymaktadır. Tokat yazma motiflerinin de bu bağlamda, yalnızca estetik değil, aynı zamanda kültürel kimlik üreticisi olarak kullanıldığını söylemek mümkündür. Xiong (2024) ve Tok ve Poyraz (2025), geleneksel motiflerin sadeleştirilmesi ile modern tasarımın birleşiminin, estetik ve sembolik anlamları güçlü bir şekilde taşıdığını ifade etmektedir. Tokat'ın yazma motiflerinde de, bu sadeleştirme ve soyutlama süreçleri, motiflerin modern bir dilde işlevsel hale gelmesine olanak tanımaktadır. Böylece, Tokat yazma motiflerinin modern logolarda estetik unsurlar olmanın ötesinde, tarihsel ve kültürel bağlamda anlam taşıyan semboller olarak yer aldığı görülmektedir. Sonuç olarak Tokat yazma motiflerinin çağdaş logo tasarımındaki yansımaları, yerel kültürel değerlerin modern görsel iletişim diliyle bütünleştirilebileceğini ve bu bütünleşmenin hem kültürel sürdürülebilirlik hem de kurumsal kimlik açısından güçlü bir potansiyel taşıdığını göstermektedir. Bu çalışma, Tokat'ın zengin yazma geleneğinin yalnızca geçmişe ait bir miras değil, çağdaş tasarım pratikleri içinde yeniden üretilen dinamik bir kültürel kaynak olduğunu ortaya koymaktadır.

Bu araştırma, Tokat yazma motiflerinin çağdaş logo tasarımındaki yansımalarını nitel bir çözümleme çerçevesinde incelemiştir. Gelecek çalışmalarda bu yaklaşım, farklı yöntem ve örneklem gruplarıyla genişletilerek kültürel motiflerin görsel iletişimdeki etkileri daha kapsamlı biçimde ortaya konulabilir. Öncelikle, geleneksel motiflerin çağdaş logolardaki algılanma biçimini değerlendirmek amacıyla hedef kitle ve kullanıcı algısı araştırmalarının yapılması önerilmektedir. Anket, odak grup görüşmeleri ve deneysel tasarım çalışmaları aracılığıyla, izleyicilerin bu motifleri ne ölçüde yerel, güvenilir, özgün veya çağdaş buldukları nicel verilerle desteklenebilir. İkinci olarak, Tokat yazma motiflerinin diğer Anadolu yörelerine ait yazma ve baskı gelenekleriyle karşılaştırmalı olarak incelenmesi, bölgesel kimliklerin görsel temsilindeki farklılık ve benzerliklerin ortaya konmasına katkı sağlayacaktır. Bu tür karşılaştırmalı çalışmalar, yerel motiflerin ulusal ve hatta uluslararası marka kimliği oluşturmadaki potansiyelini değerlendirmek açısından önemlidir. Üçüncü olarak, grafik tasarımcılar, yazma ustaları ve kültürel miras alanında çalışan uzmanlarla yapılacak derinlemesine görüşmeler yoluyla, motiflerin tasarım sürecinde nasıl seçildiği, dönüştürüldüğü ve anlamlandırıldığı daha ayrıntılı biçimde analiz edilebilir. Bu yaklaşım, geleneksel motiflerin çağdaş tasarıma aktarımında üretici bakış açısını görünür kılarak mevcut çalışmanın nitel boyutunu güçlendirecektir. Son olarak, dijital medya, sosyal medya ve ambalaj tasarımı gibi farklı görsel iletişim alanlarında Tokat yazma motiflerinin kullanımına odaklanan disiplinlerarası çalışmaların yapılması, bu motiflerin günümüz görsel kültürü içindeki dolaşımını ve etkisini daha geniş bir çerçevede değerlendirmeye olanak sağlayacaktır. Bu tür araştırmalar, geleneksel görsel mirasın yalnızca logo tasarımıyla sınırlı kalmayıp, çağdaş görsel iletişimin farklı alanlarında nasıl yeniden üretildiğini ortaya koyacaktır.

KAYNAKÇA

Aslan, H. (2025). Kilim motiflerinin yapay zekâ destekli tasarımları. *Anadolu Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 3, 67-84. <https://doi.org/10.5281/zenodo.18060481>

- Bağcı, V., & Aydın, Ş. (2024). Geyiğin sembolizmi. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 17(45), 358-374. <https://doi.org/10.12981/mahder.1369690>
- Caferoğlu, M. (2021). Grafik tasarım ile yazmacılık sanatının yaşatılmasına dair bir tasarım projesi. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 8(73), 2044–2058. <https://doi.org/10.26450/jshsr.2682>
- Cebeci, D. T. (2021). Tokat yazmacılık sanatında elvan baskı uygulamaları. *Folklor Akademi Dergisi*, 4(3), 495–521.
- Coşkun Ay, M. (2018). *Tokat yöresi geleneksel yazma baskı sanatının tarihsel süreci ve öğretiminin çözümlenmesi* (Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Grafik Eğitimi Bilim Dalı.
- Çakmak, S. (2020). Kültürel miras yaklaşımıyla “Türkiye: Potansiyelini Keşfet” logosunun simgesel olarak çözümlenmesi. *İdil*, 9(65), 155–164. <https://doi.org/10.7816/ıdil-09-65-14>
- Çatalkaya Gök, E. (2019). Türk tekstil sanatında görülen geyik figürü. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 12(26), 379–393. <https://doi.org/10.12981/mahder.512447>
- Çırak, K., & Kobak, K. (2026). Dijital oyunlarda polis temsili. *EKEV Akademi Dergisi* (Advanced Online Publication), 142–166. <https://doi.org/10.17753/sosekev.1680973>
- Daşkın, H. (2017). *Tokat yazmacılığı* (Genişletilmiş 2. baskı). Tokat İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları.
- Emir, İ. (2025). Hitit uygarlığında güneş kültü ve güneş kursu simgelerinin biçimsel açıdan incelenmesi. *Sanat ve Tasarım Dergisi* (20. Yıl Armağan Sayısı | 35), 327–342.
- Ergenç, S. B. G. (2025). Tasarımda geleneksel Anadolu motiflerinin yeri. *Turkish Journal of Fashion Design and Management*, 7(1), 51–64. <https://doi.org/10.54976/tjfdm.1569734>
- Gök, Ö., & Akçakoca, M. (2025). Yazmacılık: Eko-teknolojik ve etik bir kültürel miras. *Journal of Arts*, 8(1), e2800. <https://doi.org/10.31566/arts.2800>
- Liu, Q., & Shmelova-Nesterenko, O. (2025). Typological analysis of cultural heritage applications in city brand identity design. *Art and Design*, 3(4), 51–64. <https://doi.org/10.30857/2617-0272.2025.3.4>
- Müze Denal. (2025). *Hitit güneş kursu ne anlatıyor?* https://www.muzeenal.com/hitit-gunes-kursu-ne-anlatiyor?srsitid=AfmBOooBeO_UwzmO95Kwpt0UXVnJS8YRvTEpok7-gx-D5SXUP5bOs6vi
- Özgen, M. (2022). Tokat’ın şehir efsanesine dönüşen kültür öğeleri. E. Gürsoy Naskali (Ed.), *Şehir efsaneleri* içinde. Paradigma Akademi.
- Öztürk, Ö. (2022). Eskiypar’da geyik kültü. *Ankara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi*, 4(2), 273-289.
- Parsak, M. Y., & Aşçı, T. (2025). Küresel markaların logo belirleme sürecinde simgesel, tarihsel ve kültürel perspektif üzerine bir değerlendirme. *Digital Uluslararası Mimarlık Sanat Mirası Dergisi*, 4(1), 53-69.
- Pınar Yeşil, E., & Ketencioğlu, E. (2025). Eflani circle weavings and design applications in the context of sustainability and cultural heritage. *Art Vision*, 31(55), 205-218. <https://doi.org/10.32547/artvision.1590633>
- Şirin Turan, T., & Bahadır, E. (2025). Ortaokul öğretmenlerine göre öğrencilerin parantez kullanımında yaptıkları hatalar, karşılaştıkları zorluklar ve yaşadıkları kavram yanlışları. *Asya Studies*, 9(34), 36–47. <https://doi.org/10.31455/asya.1680300>
- Tezel, Z. (2009). Yazmacılık sanatında desenleme teknikleri (Kalıp tekniğiyle ağaç baskı uygulama örneği). *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 27–40.
- Tok, İ., & Poyraz, B. (2025). Kültürel motiflerin grafik tasarıma yansımaları. *Uluslararası Sanat ve Estetik Dergisi*, 16, 147–163. <https://doi.org/10.29228/usved.86871>
- Tokat Valiliği. (2025). *Tokat’ın yeni logo çalışmaları*. <https://www.tokat.gov.tr/tokat-in-yeni-logo-alismalari>
- Varnalı, T. (2025a). Edirne ilçe ve belde belediyelerinde logo tasarımı ve kurumsal kimlik: Isı haritası tabanlı karşılaştırmalı bir analiz. *Balıkesir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6(2), 152-184.
- Varnalı, T. (2025b). Kent kimliği ve kurumsal kimlik ilişkisinde belediye logoları: Kırklareli ilçeleri üzerine bir inceleme. *Hakkâri Review*, 9(1-2), 19-44. <https://doi.org/10.31457/hr.1773452>
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). *Nitel araştırma yöntemleri* (11. baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Xiong, Z. (2024). Research on the application of cultural symbols and local elements in graphic design. *Frontiers in Art Research*, 6(10), 51–57. <https://doi.org/10.25236/FAR.2024.061009>

Görsel Kaynakça

Şekil 1a: Gastro Tokat logosu. (2025). [Resim]. Erişim adresi: <https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcQsP0hgHMOokUQxY3gcIER5-6nTeMLhuYkokg&s>. Erişim Tarihi: 1 Aralık 2025.

Şekil 2a: Tokat Elmalısı ahşap yazma baskısı ve kalıbı. Cebeci, D. T. (2021). Tokat Yazmacılık Sanatında Elvan Baskı Uygulamaları. *Folklor Akademi Dergisi*, 4(3), 495-521.

Şekil 2b: Tokat Elmalısı, ahşap yazma kalıbı baskısı. Mirzaoglu, G. (2018). Kültürel sembol ve süreklilik: Tokat yazmalarında ve halk türkülerinde ortak motifler ve semboller. *Uluslararası Geçmişten Günümüze Tokat'ta İlim ve Kültürel Hayat Sempozyumu/Bildiri Kitapları*, 2, 1129-1154.

Şekil 3a: Tokat Valiliği logosu. (2025). [Resim]. Erişim adresi: <https://seeklogo.com/vector-logo/348217/tokat-valiligi>. Erişim Tarihi: 1 Aralık 2025.

Şekil 4a: Asma yaprağı yazma motifi. Demirci, M. S. (2015). *Elvan Yazmalar Diyarı Tokat* (M. Uçurum & A. Bal, Eds.). Tokat Belediyesi Kültür Yayınları; Dilek Ofset Matbaacılık.

Şekil 4b: Asma yaprağı yazma motifi, Demirci, M. S. (2015). *Elvan Yazmalar Diyarı Tokat* (M. Uçurum & A. Bal, Eds.). Tokat Belediyesi Kültür Yayınları; Dilek Ofset Matbaacılık.

Şekil 4c: Asma yaprağı yazma kalıbı. Demirci, M. S. (2015). *Elvan Yazmalar Diyarı Tokat* (M. Uçurum & A. Bal, Eds.). Tokat Belediyesi Kültür Yayınları; Dilek Ofset Matbaacılık.

Şekil 5a: Beyaz zambak yazma kalıbı. Özlem Kum kişisel arşivi, 2025. [Resim]. Erişim Tarihi: 1 Aralık 2025.

Şekil 5b: Beyaz zambak yazma motifi. Özlem Kum kişisel arşivi, 2025. [Resim]. Erişim Tarihi: 1 Aralık 2025.

Şekil 6a: Tokat El Sanatları logosu. (2025). [Resim]. Erişim adresi: <http://tokatelsanatları.com/>. Erişim Tarihi: 1 Aralık 2025.

Şekil 7a: Güneş kursu yazma kalıbı. Özlem Kum kişisel arşivi, 2025. [Resim]. Erişim Tarihi: 1 Aralık 2025.

Şekil 7b: Güneş kursu yazma kalıbı ve motifi. Özlem Kum kişisel arşivi, 2025. [Resim]. Erişim Tarihi: 1 Aralık 2025.

Şekil 8a: Güneş kursu baskısı. Özlem Kum kişisel arşivi, 2025. [Resim]. Erişim Tarihi: 1 Aralık 2025.

Şekil 8b: Güneş kursu baskısı. Demirci, M. S. (2015). *Elvan Yazmalar Diyarı Tokat* (M. Uçurum & A. Bal, Eds.). Tokat Belediyesi Kültür Yayınları; Dilek Ofset Matbaacılık.

Şekil 9a: Tokat Arastalı Bedesten Müzesi logosu. Özlem Kum kişisel arşivi, 2025. [Resim]. Erişim Tarihi: 1 Aralık 2025.

Şekil 10a: Tokat Elmalısı yazma baskısı. Demirci, M. S. (2015). *Elvan Yazmalar Diyarı Tokat* (M. Uçurum & A. Bal, Eds.). Tokat Belediyesi Kültür Yayınları; Dilek Ofset Matbaacılık.

Şekil 10b: Frig Dönemi Geyik Figürleri. Demirci, M. S. (2015). *Elvan Yazmalar Diyarı Tokat* (M. Uçurum & A. Bal, Eds.). Tokat Belediyesi Kültür Yayınları; Dilek Ofset Matbaacılık.

Şekil 10c: Maşathöyük- Frig Dönemi Kuş Gözü Motifi. Demirci, M. S. (2015). *Elvan Yazmalar Diyarı Tokat* (M. Uçurum & A. Bal, Eds.). Tokat Belediyesi Kültür Yayınları; Dilek Ofset Matbaacılık.

Şekil 11a: Tokat Komana logosu. <https://www.tokatbulten.com/tokat-komana.html>, 2026. [Resim]. Erişim Tarihi: 1 Aralık 2025.

Şekil 12a: Geyikli motifi baskısı. Demirci, M. S. (2015). *Elvan Yazmalar Diyarı Tokat* (M. Uçurum & A. Bal, Eds.). Tokat Belediyesi Kültür Yayınları; Dilek Ofset Matbaacılık.

Şekil 12b: Geyikli motifi baskısı. Demirci, M. S. (2015). *Elvan Yazmalar Diyarı Tokat* (M. Uçurum & A. Bal, Eds.). Tokat Belediyesi Kültür Yayınları; Dilek Ofset Matbaacılık.

Şekil 12c: Geyikli motifi baskısı. Demirci, M. S. (2015). *Elvan Yazmalar Diyarı Tokat* (M. Uçurum & A. Bal, Eds.). Tokat Belediyesi Kültür Yayınları; Dilek Ofset Matbaacılık.

Şekil 13a: Geyikli motifi baskı kalıbı. Özlem Kum kişisel arşivi, 2025. [Resim]. Erişim Tarihi: 1 Aralık 2025.

Şekil 13b: Geyikli motifi baskısı. Özlem Kum kişisel arşivi, 2025. [Resim]. Erişim Tarihi: 1 Aralık 2025.